

International Organisation for Economic and
Social Development through Cooperation
www.fidESCO.org

Marco van Zwetselaar, Marieke Dekker en hun zes kinderen wonen sinds 2012 in Tanzania, waar ze werken als bioinformaticus en neuroloog in een ziekenhuis. Financiële steun aan het "Tanzania Project" van FIDESCO heeft dit al ruim zeven jaar mogelijk gemaakt. Jouw gift maakt dat we dit werk kunnen voortzetten.

Marco van Zwetselaar, Marieke Dekker and their six children have lived in Tanzania since 2012. They work in a hospital as a bio-informatician and a neurologist. Financial support to FIDESCO's "Tanzania Project" is indispensable for making this possible. Your donation is highly appreciated.

Oktober 2019

Beste dames en heren, groot en klein,

Bij het schrijven van elke nieuwsbrief worden we gedwongen om eventjes terug te kijken op de afgelopen maanden. Dat is soms zo goed en heilzaam dat ik er al eerder aan begin. Het grootste deel van wat ik schrijf heb ik zitten bedenken tijdens een week in de wildernis achter de Ngorongoro Krater. Inmiddels zijn we weer terug in Moshi, staat Ebola aan de grenzen en loop ik elke dag terug naar huis,

me bedenkend hoeveel potentieel gevaarlijke patiënten ik tijdens de afdelingsvisite door mijn handen heb laten gaan – er zijn zó veel mensen die koorts hebben en een bloedingsneiging, veroorzaakt door allerlei andere aandoeningen. Als je daaraan gaat denken, kan het je echt slapeloze nachten opleveren Maar goed, het is geen waterdicht gezondheidszorgstelsel en dit zijn de momenten dat ik het weer eens allemaal tegen elkaar afweeg. Over de jaren heen is er zo veel interessants en constructiefs gebeurd dat het de moeite waard is om er bij stil te staan. We vervelen jullie natuurlijk met het wapenfeit van United World College East Africa, maar dat is iets waar we trots op zijn en dat volop in beweging is. In oktober wordt de school geopend door Koningin Noor van Jordanië en vanaf vandaag, nu ik de tijd heb om alvast iets te schrijven, is het officieel begonnen. "We" zijn een United World College! Over een paar dagen krijgen we de Nederlandse UWC studentes al te logeren, en wordt het allemaal "echt". Ida gaat ze met de schoolbus ophalen van het vliegveld.

Een ontspannen moment tijdens de donderdagse kinderpoli

We vinden het een voorrecht om hier deel van uit te maken, al is dat altijd lastig uitleggen aan mensen die aannemen dat een school toch gewoon een school is. Kijk maar eens op www.uwc.org en kijk op de wereldkaart: deze school die wij mede de wereld in 'geduwd' hebben vertegenwoordigt een heel groot deel van dit continent.

FIDESCO

Mariekes Nederlandse en Tanzaniaans AIOS-sen beoordelen een MRI-scan

Intussen gaat het werk in KCMC door en leer ik elke dag wel weer een lesje ... aan mijn studenten, of zelf. De boodschap die overeind blijft is dat als men de hulp van een neuroloog in roept, je (soms tegen heug en meug, want het houdt niet op wanneer je een van de zeer weinigen bent) er altijd vanuit moet gaan dat het om iets ernstigers gaat dan je denkt. De reden is de afwezigheid van eerstelijns gezondheidszorg, maar ook de neiging van veel mensen om af te wachten tot iets vanzelf over gaat. Vanwege geldgebrek, angst, geloof en bijgeloof, of domweg vanwege de afstand tot het ziekenhuis. Met de dan geconstateerde neurologische restverschijnselen wordt op een andere manier omgegaan dan ik in Nederland gewend ben. Er wordt hier uitermate praktisch gedacht, en iemands uiteindelijke toestand wordt meteen vertaald in hoe zeer de financiële last van een ziek of gehandicapt persoon op andermans schouders komt. In Nederland is het de schok, de rouwverwerking, het omgaan met de nieuwe situatie. Vervolgens kunnen er conflicten ontstaan om hoeveel tijd de familie kwijt is aan deze nieuwe situatie, maar financieel is er tenminste een ziektekostenverzekering en een universum aan opvang- en revalidatiemogelijkheden. Dat is hier wel anders. Een verworven handicap kan een gezin snel aan de bedelstaf brengen. Voorbeelden van de afgelopen maanden zijn weer indrukwekkend.

Ik werd vorige maand gebeld over een tiener met visusklachten die bang was dat hij niet kon leren voor zijn eindexamen. Hij bleek al langer

ontstoken oogzenuwen te hebben en een verwoeste occipitale hersenschors (het gebied dat verantwoordelijk is voor het verwerken van visuele signalen). We snappen nog steeds niet hoe dat is gekomen. Hij is nu volledig blind. Een jonge vrouw die twee weken geleden op de poli kwam en zei dat ze de laatste tijd zo bibberig was en over haar eigen voeten struikelde bleek CIDP te hebben, een inflammatoire zenuwaandoening. Die moet eigenlijk behandeld worden met intraveneuze immuunglobulines. Dat is echter onbetaalbaar duur, en bovendien bijna niet te vinden zodat er uit verschillende omringende landen dagdoseringen bijeen gesprokkeld moeten worden die dan weer het risico op een anafylaxie, een ernstige overgevoeligheidsreactie, verhogen. Stootkuren hooggedoseerde steroïden zijn ook mogelijk, maar die geven veel bijwerkingen. Uiteindelijk hebben we haar op de oncologie-afdeling rituximab kunnen geven, een soort chemokuur. Deze behandeling is ook duur, maar in geen verhouding tot intraveneuze immuunglobulines, een behandeling die vanwege de kosten in Nederland bijvoorbeeld ook tot conflicten tussen maatschappen kan leiden omdat er uiteindelijk iemand voor deze kosten moet opdraaien.

Met ISM leerlingen bij de ergotherapie-afdeling

Dit zal duidelijk maken dat deze soorten behandelingen in Sub Sahara Afrika voorlopig alleen voor de 'happy few' zijn weggelegd- en dat terwijl er hier ironisch genoeg meer inflammatoire aandoeningen van het zenuw-

stelsel voorkomen vanwege een hogere infectiedruk. Er zijn meer neurologische aandoeningen, die eigenlijk intraveneuze immuunglobulines of andere *biologicals* nodig hebben, maar die zijn niet beschikbaar in het land, of, na import, niet *sustainable*. Een eerste kuur is dan namelijk nog te betalen nadat de hele gemeenschap gemobiliseerd is om bij te dragen. Een vervolg hiervoor is dan echter niet mogelijk. De landelijke zorgverzekeraar heeft de afgelopen jaren zo veel succes gehad met werven dat zij daaraan ten onder gaan en geen nieuwe cliënten meer kan aannemen. Ons standaardadvies aan nieuwe patiënten om zich te laten verzekeren is dus even niet aan de orde.

De nieuwe EEG machine!

Rituximab hebben we inmiddels ook in gebruik voor patiënten met multipole sclerose, neuro-myelitis optica en stiff person syndrome. Rituximab is niet zo gebruikelijk meer in bijvoorbeeld Nederland waar dit geen eerste keus is omdat er superieure middelen beschikbaar zijn, maar het is leuk om te zien dat deze middelen die in rijkere landen minder in trek zijn wel het voorschrijven van ernstige neurologische aandoeningen kunnen verminderen en mensen aanzienlijk beter maken.

Een andere groep patiënten die ons met de neus op de feiten blijft drukken is de groep

jonge mensen, vooral mannen, met een dwarslaesie. August Mallya, de oude professor Orthopedie van KCMC die onlangs overleed, heeft destijds de Spinal Cord Unit van KCMC opgericht. Hij vertelde zijn verpleegkundigen en dokters altijd: "Zorg maar heel goed voor de jongens zolang ze nog bij ons zijn, want als ze naar huis gaan zullen de meesten snel overlijden." Door zijn jarenlange coaching heeft hij de kiem gezaaid voor een hecht team waarmee ik elke week mijn visites langs deze 20-30 patiënten doe, vaak wel 6 uur lang. Ik ging er in mijn optimisme vanuit dat het een beetje overdreven was om zo iets te beweren, maar kom er achter dat hij nog altijd ten dele gelijk heeft.

Ik weet zeker dat de statistiek beter uitvalt nu, met landelijk toegenomen welvaart en onze betere zorg op de afdeling. We kunnen met gepaste trots zeggen dat verreweg de meeste patiënten in redelijke toestand naar huis worden ontslagen en verder kunnen revalideren. Desondanks zijn 4 mannen die we in de afgelopen maanden ontslagen hebben, inmiddels al thuis overleden. Als we horen waaraan, weten we dat Professor Mallya nog altijd gelijk heeft. Een verstopte urincatheter en niemand die naar de stad kon voor een nieuwe; ademhalingsmoeilijkheden (waarschijnlijk een longontsteking of een longembolie) en overleden voordat het plaatselijke ziekenhuis bereikt was; verwaarloosde doorligwonden bij een jonge vader die op een steenworp van ons ziekenhuis woont. Al deze mannen hadden een thoracale of lumbale dwarslaesie, "niet eens" een hoge, cervicale dwarslaesie. En toch hebben ze waarschijnlijk na hun ontslag vooral binnen in een hut gelegen en is er niet op dezelfde manier naar ze omgekeken als in het ziekenhuis. Het maakt ons team verdrietig en boos, maar motiveert ook om bij ontslag de familieleden zo goed mogelijk voor te bereiden op hun meestal levenslange taak.

Willem (16)

Hallo iedereen in Nederland :) Hoe gaat het daar? Hier is alles helemaal top. Dit jaar is tot zover heel leuk, en ik ben op veel interessante avonturen geweest.

Willem op hydrologische expeditie in Arusha NP

Ik ben eind augustus naar Arusha National Park geweest, waar ik heb getrokken op de hellingen van Mount Meru, in the middle of nowhere met mijn vriend en een gewapende park-wachter. Dit was omdat we voor een project de rivieren van het nationale park op google earth aan het karteren zijn. Op deze dag zochten we naar de bron van een van de rivieren en vonden we een compleet olifantenskelet aan de voet van een waterval, en later ook stukken van een neergestort vliegtuig. We hebben toen onderzoek gedaan naar mogelijke vliegtuig-ongelukken op de berg en vonden dat er een Royal Air Force vliegtuig was neergestort in 1961. Op internet vonden we ook een verzoek van de zoon van de piloot om informatie over zijn overleden vader, dus we hebben hem gemaild dat we bij de wrakstukken zijn geweest. Verder ben ik ook bezig geweest met mijn eigen

Willem bij zijn project "Bertha"

personal project, een oude Volkswagen Kever restaureren. Ik ben nu klaar om de auto te verven.

Doris (14)

Hey iedereen! Alles gaat goed hier in Moshi – zoals altijd. De vakantie was heel erg leuk met Ida hier. We zijn met z'n allen naar de kust gegaan voor een week. Daar hadden wij de allerbeste paella die ik ooit heb gegeten (gemaakt door de onze vrienden uit Nijmegen, de beroemde Escurra's). Daarna zijn we nog voor een weekje naar Lake Eyasi gegaan. Daar gingen Hugo en ik samen met Dylan, onze vriend die daar woont, in een zandstorm spelen. Omdat er zo veel zand op de grond ligt zijn er soms enorme zandstormen. Wij gingen er in rennen met zwembrillen op zodat we tenminste iets konden zien.

Eerste schooldag UWC East Africa

Op school is er veel veranderd. Omdat de school nu een UWC is (net zoals Ida's school in Italië) zijn er zó veel mensen van overal op de wereld. Ik vind het echt heel cool om zoveel unieke mensen te kennen die allemaal zo anders zijn. Hopelijk ga ik dat veel meer zien volgend jaar en daarna, want dan is UWCEA meer bekend.

Wij hadden dit jaar alweer een 24h run, deze keer op Willem's verjaardag (6-7 september). Een van mijn vriendinnen uit Ida's klas, Sally, moest van 1 tot 6 uur 's nachts rennen. Omdat ze dit eigenlijk alleen ging doen heb ik het met haar samen gedaan zodat ze het tenminste gezellig had. Ik was dus de hele 24 uur wakker, en ik heb die hele tijd op mijn slippers gelopen samen met Sally en Tommaso. Ik was hierna zo

moe en ik had zo veel spierpijn dat ik meer dan 17 uur heb geslapen!

Het was wel heel leuk. Er werd veel gedanst en gezongen, gerend en geslapen. Het ergste was dat terwijl we nog 3 uur moesten lopen, je iedereen lekker zag liggen slapen op het midden van het veld. Dat zag er zoooo fijn uit maar we hebben toch nog de hele nacht gelopen! Ik hoop dat alles daar ook leuk is!

Doris, Anna en Hugo: derde plaats in de triathlon, en nog wel in de categorie "under 19s"

Hugo (13)

Hoi iedereen, hoe gaat het daar? Hier gaat het echt super goed! We hadden de 24-uurs run een paar weken geleden. Die was bedoeld om geld in te zamelen voor een beurs voor een Tanzaniaanse scholier die anders niet naar onze school zou kunnen. Het was helemaal geweldig omdat we de hele nacht mochten opblijven. Voor de kostschoolstudenten gingen zelfs de kostschoolhuizen op slot zodat iedereen buiten en op moest blijven. Als ze moe waren mochten ze in een tentje slapen of op de grote matrassen bij het veld. Maar volgens mij gingen er niet zo veel slapen!

Een paar dagen geleden was het de middelbare school atletiekdag. De huizen moesten tegen elkaar sporten en raad eens wat ... mijn huis Meru heeft gewonnen! Nu is het seizoen om lekker te gaan zwemmen. Het zwemseizoen wordt dit jaar heel leuk omdat er zoveel mensen

zijn, dus dan ben je 's ochtends nooit alleen als je in het donkere water duikt en erna je ontbijt moet eten.

Hugo doodt slang in de tuin

Omdat de school nu een UWC is, hebben we veel meer studenten op de Campus wonen. Ze komen overal vandaan, zoals Belarus, Timor, Mongolië, Mexico, Nepal, en allerlei Europese landen. Veel ouders kunnen niet langskomen, of de leerlingen kunnen niet naar huis in de vakanties omdat dat teveel kost. Dus bedachten ze een nieuw systeem, en wat er gebeurt is dat een gezin in Tanzania zo'n kind tijdens de vakantie uitnodigt. Ze hebben dit de Ujamama's en Ujababa's (mama = moeder, baba = vader) genoemd, omdat Ujamaa "extended family" betekent. Mijn familie heeft drie "ujababies" geadopteerd: Fien uit Nederland, Tommaso uit Italië, en een jongen uit Zuid Soedan die nog moet aankomen op school. Hij woont nu nog in Kakuma, het grootste vluchtelingenkamp ter wereld.

Dag iedereen, zie je in december (hopelijk)?

Steven (10) en Vicky (8)

Steven en Vicky respectievelijk schoffelen op dit moment de moestuin van de school, en logeren bij de burgemeesterskinderen. Wat hebben ze "geluk" met een moeder die voor deze keer even hun stukje schrijft. Nu kan die moeder namelijk lekker schrijven wat zij wil!

Vicky is nu acht jaar oud, en al in Afrika sinds ze een baby was. Dat bleek vorige week maar weer. Ze was bij het opruimen van de

meisjeskamer, waar wel een fragmentatiebom ontploft leek (nadat Ida er weer uitgetrokken was na een zomervakantie met een herenigd gezin) met haar blote scheenbeen in een geslepen potloodpunt gelopen. Ze kwam me vertellen dat de punt er nog in zat. Omdat ik bij inspectie alleen maar grafiet zag, moest ik het bij een beetje schoonmaken laten. In de loop van de week werd dat natuurlijk een ontsteking en uiteindelijk een abces. Ziek was ze er niet bij en we besloten het maar even af te wachten.

Vicky en Shay Shay in onze voortuin

Op donderdagavond was ik mijn schoolpoli aan het doen. Toen ik thuis kwam, zag ik dat ons dametje een soort verband om haar been had. Toen ik vroeg wat het was, zei ze: "Oh, ik heb samen met Gus het abces opengesneden, het werd te groot. Geen probleem hoor." Gus is haar even wijsneuzige Amerikaanse klasgenoot die die middag was komen spelen. Voordat ik van de verbazing was gekomen, zag ik in onze slaapkamer de – dacht ik – zorgvuldig opgeborgen steriele operatieset liggen met een geopende scalpel-verpakking. Ze moet als kleintje zo vaak kleine ingrepen hebben gezien die noodgedwongen aan huis verricht werden, dat ze gewoon zelf aan de slag ging. Ik was licht ontzet toen ik dit aanschouwde [al klonk enige bewondering in Dr Mama's stem door bij het terechtwijzen van deze dochter met chirurgische aanleg – red.]. We moesten maar afwachten en hopen op het beste.

Hun hygiënische aanpak en volharding om het abces te draineren zijn waarschijnlijk sub-

Met vriendjes op de imperial naar school

optimaal geweest. Ze zijn acht! In de loop van de dagen kreeg ze een reusachtige zwelling als een soort tweede kniegewricht op haar onderbeen, koorts en een tweede abces. Inmiddels zijn we een week antibiotica en een grondige incisie verder en gaat het goed. Dat krijg je van die daadkrachtige kleintjes die hier opgroeien en letterlijk het heft in eigen hand nemen ...

Steven is nu tien jaar oud en nog even charmant en gevat als altijd. Hij blijft het schatje met een kubieke meter aan knuffeldieren in zijn bed, maar overdag een stoere kerel. Hij houdt zijn voorkeur voor slippers, Crocs of blote voeten naar school, waarvoor we hem bijna dagelijks moeten tackelen voor hij het hek uitloopt, en de juiste schoenen laten aantrekken.

Stralende Steven

Steven heeft nu een strengere juf die daar beter op let. Die juf houdt erg van wilde dieren en daarmee maakt ze een hoop goed.

Steven en Willem hebben in onze tuin wat meer adoptiedieren gehad deze zomer, als vervolg op

het dieren thema van de vorige nieuwsbrief. Het waren drie schildpadden die in een betonnen kamer zonder groen of water leefden. Dat was in een weeshuis waar Willems klas een samenwerking mee heeft.

Steven en zijn klasgenootjes

Op verzoek van zijn juf heeft Willem de schildpadden meegenomen voor een betere verzorging, en het weeshuis het advies gegeven om in de tussentijd een andere ruimte voor ze te zoeken. Natuurlijk kwamen ze uiteindelijk, zoals altijd, bij ons in de tuin terecht: Willem wierp zich op als de dierenredder. Samen met Steven heeft hij ze in het ongebruikte hondenhok gezet, maar daar schuifelden ze al snel onder het gaas door, de hele tuin door. De dieren hadden niet alleen te weinig te eten maar waren ook beschilderd door de kinderen in het weeshuis. De grootste schildpad, zo'n 10 kilo zwaar, heeft een Tanzaniaanse vlag op zijn schild. Dat is natuurlijk dierenmishandeling, maar nu de diertjes zich lekker rond hebben kunnen eten in onze tuin schieten we toch elke keer weer in de lach als we, op schildpaddensnelheid, die vlag voorbij zien schuiven.

Marco

Na twee weken van toenemende verontwaardiging over de weigering van Tanzania om zich te houden aan internationale regels voor de bestrijding van epidemieën (in dit geval bij een verdenking van Ebola), ontkomen wij niet aan de vraag hoe lang we dit werk moeten blijven doen. Niet alleen vanwege de risico's – de kans

Met Fien en Kaya, de Nederlandse UWCEA leerlingen

dat Marieke in contact zou komen met een besmette patiënt is vrij groot – maar ook: moet je blijven werken in een land waar een arbitraire waarheid opgelegd wordt? Een waarheid die niet meer journalistiek, politiek, of zelfs wetenschappelijk getoetst mag worden? Wordt het niet tijd, om – zoals de Engelsen zeggen – te stemmen met je voeten?

Vooralsnog is ons antwoord: nee. Hoe onrustbarend de ontwikkelingen ook zijn, ze hinderen ons niet in ons dagelijks werk. We hebben nog hetzelfde plezier in wat we doen als toen we zeven jaar geleden begonnen, en we zien de waarde van ons werk nog altijd toenemen. Patiënten blijven komen, dokters moeten opgeleid worden, onderzoek moet doorgaan, en kennis moet ontwikkeld blijven worden ... juist omdat er een dag kan komen dat een epidemie onder controle gebracht moet worden.

Met de Land Rover in een hagelstorm op 3500m hoogte

Waarom sturen wij jullie deze nieuwsbrief?
Natuurlijk om jullie op de hoogte te houden van onze activiteiten!
Met zeven jaar ervaring hebben we het bewijs dat we dit
zonder jullie financiële steun NOOIT hadden kunnen waarmaken.

Dankzij jullie giften aan FIDESCO kunnen wij dit blijven doen.
Een donatie o.v.v. "Tanzania" komt ons project regelrecht ten goede.
Er blijft niets aan de strijkstok hangen, behalve de kosten voor de
postzegel op deze nieuwsbrief!

FIDESCO is een internationale katholieke NGO (niet-gouvernementele organisatie) die zich al meer dan 30 jaar succesvol richt op kleinschalige uitzendingen.

FIDESCO zendt vrijwilligers uit om hun professionele kwaliteiten in te zetten voor mensen die het echt nodig hebben. De uitzendingen duren twee jaar. Je krijgt tevoren een training en wordt tijdens de uitzending begeleid vanuit Europa.

Voor informatie bel 0852-731732 of stuur een e-mail naar info@fidesco.nl

FIDESCO is een ANBI. Donaties zijn fiscaal aftrekbaar.

Bijdragen kan op deze drie manieren

1. Een storting op rekening NL53 ABNA 0566 0142 97 van Stichting FIDESCO Nederland in Venlo o.v.v. "Tanzania"
2. Betaling via iDeal® op www.fidesco.nl
3. Machtiging via de bijgesloten antwoordcoupon

Als tegenprestatie houden wij een blog bij op www.zwets.com, en ontvang jij periodiek deze nieuwsbrief. De nieuwsbrieven die we sinds onze aankomst hebben geschreven, zijn ook op onze site te vinden.